

Guia docent de l'assignatura "Educació de les arts visuals en educació infantil II" 2011/2012

Codi: 101991
Crèdits ECTS: 4

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	OB	3	2

Contacte

Nom : Mar Morón Velasco
Email : Mar.Moron@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: No
Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

S'ha d'haver cursat i superat l'assignatura Educació de les arts visuals en Educació Infantil I.

Objectius i contextualització

Objectius formatius:

1. Conèixer i desenvolupar el currículum d'expressió visual i plàstica per l'educació infantil.
2. Adquirir criteris per l'avaluació i la comprensió de les arts i la seva aplicació didàctica en l'etapa d'educació infantil.
3. Aplicar estratègies didàctiques en l'àmbit de les arts plàstiques: imatge, objecte i espai.
4. Aprofundir en la naturalesa dels processos artístics i els seus recursos per a ser formalitzats.
5. Produir projectes artístics.

Competències i resultats d'aprenentatge

1511:DDIE04 - Elaborar propostes didàctiques que fomentin la percepció i expressió musicals, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.

1511:DDIE04.01 - Conèixer i produir material didàctic aplicat a l'ensenyament artístic.

1511:EEI01 - Demostrar que coneix i comprén els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.

1511:E01.05 - Haver adquirit els coneixements curriculars, metodològics, avaluatius i competencials apropiats per a la seva aplicació professional en l'àmbit plàstic i visual.

1511:EEI03 - Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.

1511:E03.08 - Dissenyar propostes d'intervenció educativa en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels infants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als

drets humans.

1511:EEI07 - Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

1511:E07.02 - Estar capacitats per a promoure l'autonomia i la singularitat de cada infant, a partir de l'educació visual i plàstica, com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

1511:E07.04 - Dissenyar, aplicar i avaluar una seqüència d'aprenentatge que respecti la globalitat i singularitat de cada infant.

1511:EEI20 - Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

1511:E20.05 - Recollir i analitzar dades procedents de l'observació directa de l'aula per fer una proposta de seqüència d'aprenentatge adaptada a l'entorn específic i innovadora.

1511:E20.06 - Reflexionar a partir de l'observació sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

1511:T03 - Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

1511:T03.06 - Ser capaç de treballar en col·laboració amb altres en processos i projectes artístics.

Continguts

Bloc I. DIMENSIÓ PRODUCTIVA: Formació en la pràctica de l'art II.

1.1. El pensament visual i el desenvolupament artístic: procediments i tècniques.

1.2. Pràctiques i projectes artístics interdisciplinaris.

Bloc II. DIMENSIÓ DIDÀCTICA: La intervenció educativa a l'escola.

2.1. El currículum d'educació artística a l'EI: visual i plàstica.

2.2. Metodologies, processos i estratègies: intervencions educatives, reflexives i crítiques, en l'escola inclusiva (suports educatius per a persones amb necessitats específiques).

2.3. El mestre d'Art.

2.4. Vincles entre escoles, museus i centres culturals.

2.4.1. Els departaments d'educació de les institucions artístiques.

Metodologia

Activitats autònomes

L'alumne realitzarà una part del treball teòric-pràctic de l'assignatura de manera autònoma, es pactarà en el transcurs de les classes.

Activitats dirigides

- Presencial en gran grup:

Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en seminaris.

Realització d'activitats artístiques col·lectives: Sortides / visites (Museus, exposicions d'art...), conferències, audiovisuals,...

- Seminaris:

Espais de treball en grups reduïts supervisats pel professorat on es realitzaran propostes pròpies de l'àrea: individuals i en grup. S'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Lectura i reflexions de textos i documents audiovisuals relacionats amb la matèria.

Projectes d'intervenció educativa en l'àmbit de l'educació artística en educació infantil.

Activitats supervisades:

Tutories individuals o en petits grups pel seguiment del disseny, creació i realització d'intervencions educatives.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	8	0.32	1511:E01.05 , 1511:E07.02 , 1511:T03.06 , 1511:E20.06
Seminaris	25	1.0	1511:DDIE04.01 , 1511:E01.05 , 1511:E03.08 , 1511:E07.04 , 1511:E20.06 , 1511:T03.06 , 1511:E20.05 , 1511:E07.02
Tipus: Supervisades			
Tutories i altres activitats supervisades	10	0.4	1511:E03.08 , 1511:E20.05 , 1511:E20.06 , 1511:E07.04
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació: intervencions educatives	37	1.48	1511:DDIE04.01 , 1511:E03.08 , 1511:E07.04 , 1511:T03.06
Reflexions teòriques	20	0.8	1511:E03.08 , 1511:E20.06 , 1511:E20.05

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada; així l'assistència és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Al llarg de l'assignatura hi hauran dos lliuraments de treballs:

- el primer, a principis d'abril; i,
- el segon, una setmana després de l'última sessió de classe. Aquest lliurament anirà acompanyat del portfoli final (es valoraran els continguts i la presentació).

El professor de l'assignatura concretarà els treballs a lliurar, el format i la data exacte de lliurament. El retorn dels treballs i les activitats es farà en un període no superior als 20 dies després de la data d'entrega.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. DIMENSIÓ PRODUCTIVA.	20	0	0.0	1511:T03.06

Formació en la pràctica de l'art	%			
Bloc II. DIMENSIÓ DIDÀCTICA. La intervenció educativa a l'escola	80	0	0.0	1511:DDIE04.01 , 1511:E03.08 , 1511:E07.04 , 1511:E20.06 , 1511:E20.05 , 1511:E07.02 , 1511:E01.05

Bibliografia

- Aguirre, I. (2005). *Teorías y prácticas en educación artística*. Navarra: Universidad Publica de Navarra.
- Aple, M. W. (2004). *Ideology and currículum*. New York: Routledge. 3rd ed.
- Arnheim, R. (1993). *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona: Paidós Estética 22.
- Barbe-Gall, F. (2009). *Cómo hablar de arte a los niños*. Donostia: Nerea.
- Barbe-Gall, F. (2010). *Cómo mirar un cuadro*. Barcelona: Lunweg.
- Berger, R. (1979). *Arte y comunicación*. Barcelona: G.G.S.A.
- Bosch, E.; altres (1999). *Fer plàstica un procés de diàlegs i situacions*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Cabanellas (coord.), I.; Eslava, C. (coord.); Tejada, M.; Hoyuelos, A.; Fornasa, W.; Polonio, R. (2005). *Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía*. Barcelona: Graó.
- Cardó, C.; Vila, B. (2005). *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó.
- Chalmers, F. G. (2003). *Arte, educació i diversidad cultural*. Barcelona: Paidós.
- Chomsky, N. (2003). *Chomsky on democracy education*. New York: Roudledge Falmer.
- Contino, A. (2009). *Nens, objectes, monstres i mestres*. Barcelona: Graó.
- Dewey, J. (2008). *El arte como experiencia*. Barcelona: Paidós.
- Duborgel, B. (1981). *El dibujo del niño. Estructuras y símbolos*. Barcelona: Paidós.
- Farah, M. J. (1985). Psychophysical evidence for a shared representacional medium for mental images and percepts. *Journal of Experimental Psychology: General*, 114, 91-103.
- Freire, H. (2007). Room 13. Un espacio para crear. *Cuadernos de Pedagogía*, 373, 18-23.
- Freire, H. (2008). Arte infantil y transformación social. *El rapto de Europa. Pensamiento y creación*, 13, 23-38.
- Hargreaves, D. J. (2002). *Infancia y educación artística*. Madrid: Morata. 3ª edición.
- Hernández, F. (1997). *Educación y cultura visual*. Sevilla: Publicaciones MCEP.
- Juanola, R. (1993). El pèl de l'emperador i la ploma del pollastre, o com practicar l'art del dibuix realista. *Perspectiva Escolar*, 171, 15-20.
- Just, A.; Carpenter, P. (1985). Cognitive coordinate systems: Accounts of mental rotation and individual differences in spatial ability. *Psychological Review*, 92, 137-172.
- Logan, L. (1980). *Estrategias para una enseñanza creativa*. Barcelona: Oikos-Thau.
- López-Fernández, M. (coord.) (2006). *Creación y posibilidad. Aplicaciones del arte en la integración social*. Madrid: Editorial Fundamentos.
- Lowenfeld, V.; Lambert, W. (1961). *Desarrollo de la capacidad creadora*. Buenos Aires: Kapelusz.

- Marín, R. (2005). *Investigación en Educación Artística*. Granada: Universidad de Granada. Universidad de Sevilla.
- Matthews, J. (2002). *El arte de la Infancia y la Adolescencia. La construcción del significado*. Barcelona: Paidós.
- Palou, S. (2004). *Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia*. Barcelona: Graó.
- Rodari, G. (2004). *Gramàtica de la fantasia, introducció a l'art d'inventar històries*. Barcelona: Columna Edicions, S.A.
- Rogers, C. (1978). *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós Educador Contemporáneo.
- Tatarkiewicz, W. (2002). *Historia de seis ideas*. Madrid: Ed. Tecnos, Col. Meliópolis.
- Tonucci, F. (1986). *A los tres años se investiga*. Barcelona: Hogar del Libro S.A.
- Torres, M.; Juanola, R. (1998). *Dibuixar, mirar i pensar. Consideracions sobre educació artística*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Torres, M.; Juanola, R. (1998). *Una manera d'ensenyar arts plàstiques a l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Vallvé, L.I. (2009). *Ha de ploure cap amunt: reflexions d'un mestre de plàstica*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Vigotsky, L. S. (1982). *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.
- Wilson, B.; Hurwitz, A.; Marjorie, W.(2004). *La enseñanza del dibujo a partir del arte*. Paidós: Barcelona.

Webs d'interés:

Asociación para la educación de las artes. www.aep-arts.org

Curriculum Educació Infantil. <http://www9.xtec.cat/web/curriculum/infantil>

National Art Education Association. NAEA. <http://www.naea-reston.org>

NESTA. *Nacional Endowment for Science, Technology and Arts*. Organismo independiente con la misión de hacer actividades innovadoras en el Reino Unido. <http://www.nesta.org.uk>

Morón, M. (2005). *L'art del segle XX a l'escola*. <http://www.xtec.cat/~mmoron>.

Project Zero. <http://www.pz.harvard.edu/index.cfm>.

Room 13. <http://www.room13scotland.com/>

Sin dejar aningún sujeto detrás. www.aep-arts.org/resources/advocacy.htm

Xarxa telemàtica educativa de Catalunya. Escola Oberta. Visual i Plàstica. <http://www.xtec.cat/recursos/plastica/index.htm>

Pel·lícules i documentals audiovisuals:

Un toque de creatividad (2006). Redes n. 417. La 2, TVE. Presentador: Eduard Punset.

La inteligencia creativa (2001). Redes. n.217. La 2, TVE. Presentador: Eduard Punset.